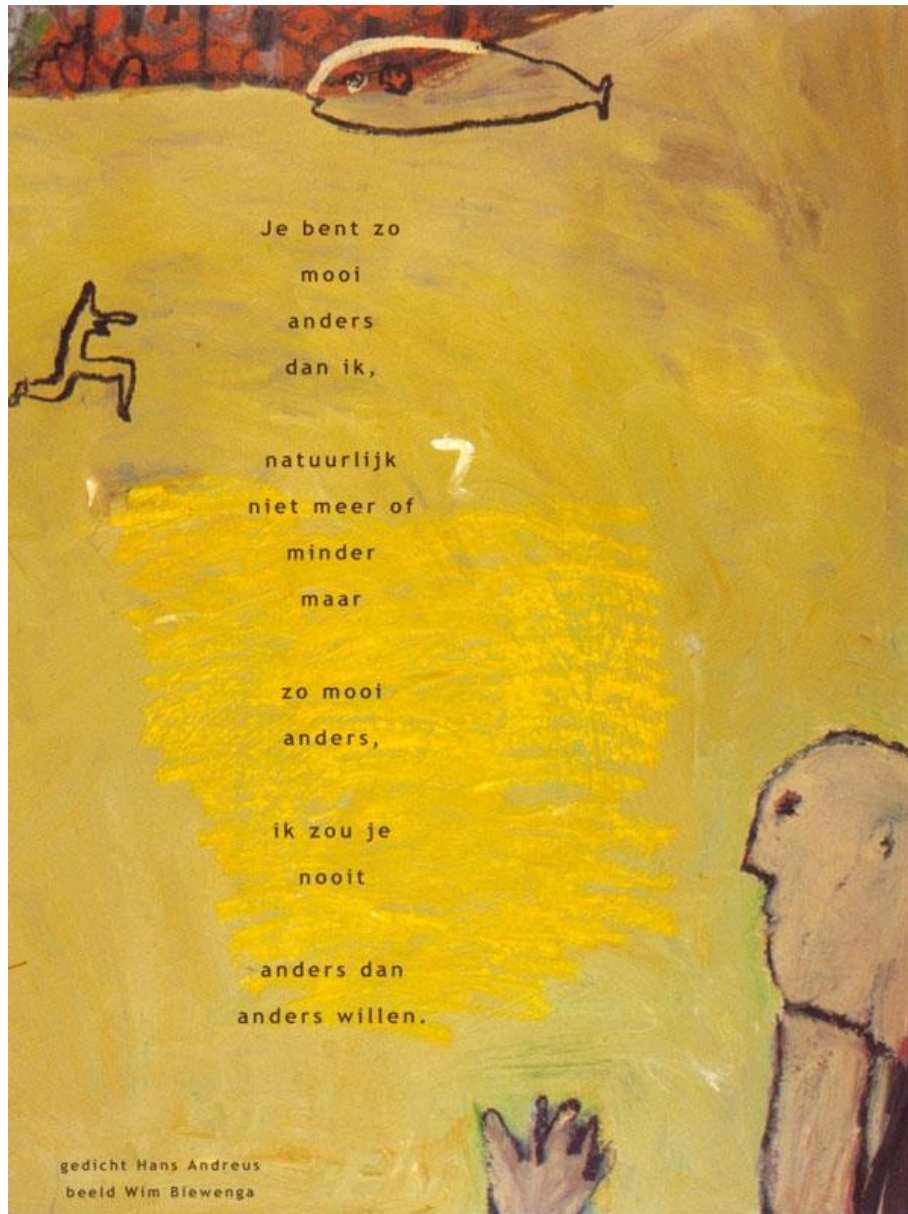

Een veilige en zorgzame leer/ leefomgeving op Montessorischool de Trinoom

Inhoud

Voorwoord

- 1. Sociaal Emotioneel leren**
  - 1.1 Voorleven
  - 1.2 Kennisoverdracht
  - 1.3 Oefenen
  - 1.4 Sociaal emotioneel leren en 21^e century skills
  - 1.5 Volgstelsel
  - 1.6 Ambities

- 2. Schoolafspraken in het algemeen**
  - 2.1. Kapstokregels
  - 2.2. Concrete afspraken in alle bouwen
  - 2.3. Ambitie

- 3. Plagen en pesten**
  - 3.1. Plagen
  - 3.2. Pesten

- 4. Aanpak bij pestgedrag**
  - 4.1. Preventie
  - 4.2. Aanpak bij pestgedrag
  - 4.3. Periodieke procesevaluatie aanpak

Voorwoord:

Ouders, kinderen, en medewerkers van Montessorischool de Trinoom streven naar een schoolklimaat waar kinderen veilig en in een vertrouwde omgeving zich kunnen ontwikkelen. Kinderen leren optimaal in een omgeving waar ze zich veilig en geaccepteerd voelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

We zijn ons er echter van bewust dat regels en afspraken een onvoldoende waarborg zijn voor het creëren van een veilig schoolklimaat. De hoogste prioriteit ligt bij het sociaal-emotioneel leren van de groep. Binnen een positieve groepsaankpak wordt gestreefd naar een leer- en leefomgeving waar diversiteit, empathie, warmte en respect belangrijke uitgangspunten zijn. Dit moet de basis vormen voor de leer- en leefgemeenschap die de Trinoom wil zijn.

Bij de opvoeding in en buiten de school zijn ouders, school en leerkracht betrokken. Ieder heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid. Ouders moeten weten welke pedagogische doelen de school heeft en welke normen en waarden voor de leerkrachten richtinggevend zijn in de omgang met de leerlingen. Dit is belangrijk voor hen, want zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding, al hebben ze een deel van deze opvoedingsverantwoordelijkheid overgedragen aan school. Het is goed om de verschillende verwachtingspatronen op elkaar af te stemmen, want dit voorkomt misverstanden.

1. Sociaal emotioneel leren.

Op Salto montessori school de Trinoom vormt de uitspraak van Maria Montessori 'De vrijheid van de een eindigt waar de vrijheid van de ander begint' een leidraad voor het omgaan met elkaar. Iemand's vrijheid eindigt daar waar de vrijheid van de ander in gedrang komt. Dit geeft duidelijk grenzen aan de vrijheid: vrijheid in gebondenheid en in verbondenheid. Wij gaan uit van gelijkwaardigheid en wederzijds respect voor elkaar. Hiervoor bieden wij de kinderen meerdere handvatten in ons onderwijs met als doel fundamentele competenties te ontwikkelen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van onszelf en voor onze vriendschappen, zodat we die effectief en moreel verantwoord vorm kunnen geven. Dit ontwikkelproces wordt sociaal emotioneel leren genoemd (Kees van Overveld, Groepsplan Gedrag).

Het gaat hierbij om de volgende competenties:

Besef hebben van jezelf

- ◆ Kunnen inschatten van je eigen gevoelens en deze kunnen en durven uiten.
- ◆ Kennis hebben van je eigen interesses, waarden en kracht.
- ◆ Een gezond zelfvertrouwen.

• **Zelfmanagement**

- ◆ Impulsecontrole in stressvolle situaties.
- ◆ Constructief omgaan met heftige emoties.
- ◆ Doelgericht gedrag.

• **Besef hebben van de ander**

- ◆ Empathie; inleven in de gedachten en de gevoelens van de ander.
- ◆ Perspectief kunnen nemen.
- ◆ Diversiteit: verschillen tussen groepen herkennen en waarderen

• **Relaties kunnen hanteren**

- ◆ Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
- ◆ Sociale druk weerstaan.
- ◆ Conflicten samen kunnen en durven oplossen.

• **Keuzes kunnen maken**

- ◆ Keuze kunnen maken die goed is voor jou en de ander (win- win).
- ◆ Bijdragen aan een positief klimaat in je groep en in de school.
- ◆ Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag en de keuzes die je maakt.

Het verwerven van deze competenties is een cyclisch leerproces voor zowel kinderen als volwassenen.

Het is de taak van Montessorischool de Trinoom om een voorbereide omgeving te creëren waar deze competenties worden voorgeleefd, waar structureel kennisoverdracht plaats vindt om deze vaardigheden te kunnen ontwikkelen en waar ruimte gegeven wordt om die

vaardigheden te oefenen. Dit alles heeft een preventieve invalshoek met als doel schoolverbetering en het verwezenlijken van een veilige leer/leefomgeving.

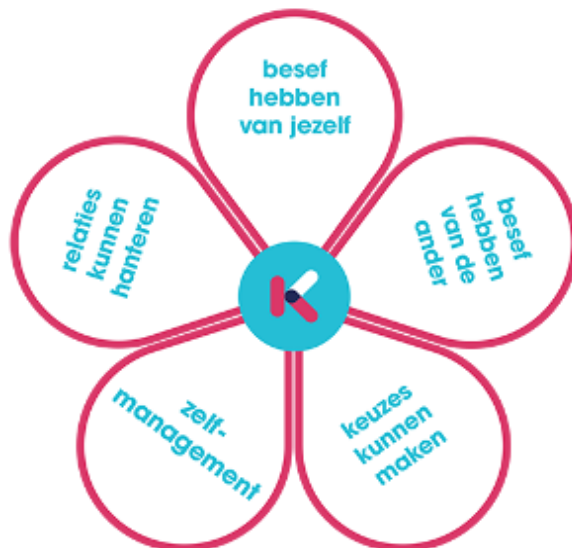
1.1 Vóórleven

Binnen de pedagogiek van Maria Montessori vervult het vóórleven van waarden en de praktijk die daar uit voortvloeit, een sleutelrol in het opvoeden van kinderen. Dit overdragen van waarden en de bijpassende normen gebeurt vaak op een impliciete manier. De leerkrachten van de Trinoom zijn zich bewust van deze belangrijke opdracht. Ook worden er specifieke lesjes gegeven, de zogenaamde wellevendheid lesjes. Het voor- en nadoen is hierbij het didactische principe en “leidt tot een evenwichtigheid tussen hoofd, hart en handen”. (M. Montessori).

1.2 Kennisoverdracht

Doel:

Het ontwikkelen van de bovengenoemde competenties

Om deze kennis structureel aan te bieden maken we gebruik van de Kanjermethode. De Kanjermethode is een lessen serie die als bronnenboek gebruikt wordt. Het is een doorgaande leerlijn van onderbouw tot bovenbouw en streeft de volgende doelen na:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

De Kanjermethode is op de volgende pijlers gebouwd:

- ◆ We vertrouwen elkaar
- ◆ We helpen elkaar
- ◆ Niemand speelt de baas
- ◆ Je bent niet zielig

- ◆ We lachen elkaar niet uit

Voor verdere informatie over de kanjertraining verwijzen we graag naar de website van de Kanjertraining: www.kanjertraining.nl

1.3 Oefenen

'Het kind ontwikkelt de macht om rechtop te lopen niet door erop te wachten, maar door te lopen.' Montessori, 1937, *Het geheim van het kinderleven*

Naast de oefeningen die gebruikt worden tijdens de lessen van de Kanjertraining biedt de Montessori omgeving veel mogelijkheden om de bovengenoemde vaardigheden te oefenen. De omgeving waarin de kinderen dagelijks verkeren is in de visie van M. Montessori bepalend voor hun gehele ontwikkeling. De uitgebreide, voorbereide en uitnodigende omgeving moet de kinderen prikkelen tot activiteit. In die stimulerende omgeving oefenen kinderen intuïtief de competenties, passend bij sociaal emotioneel leren. De leerkracht heeft daarin een leidende rol. Situaties waarin samengewerkt wordt, waarin kinderen ruimte krijgen tot initiatief, geven de leerkracht de gelegenheid om die begeleidende rol op zich te nemen.

1.4 Sociaal emotioneel leren en 21^e century skills.

Binnen ons onderwijs is er ruimte om jezelf te zijn, maar tegelijkertijd is er ook het besef van het 'medeverantwoordelijk' zijn voor de omgeving. Vanuit geborgenheid en vertrouwen worden vaardigheden aangeleerd op sociaal (ik en de ander), emotioneel (ik en gevoel), motorisch (ik en bewegen), cognitief (ik en het leren) en creatief (ik en vindingrijkheid) gebied met als doel een zelfstandig en positief kritisch denkend mens te worden. Een persoon die een persoonlijke, creatieve, onafhankelijke en verantwoordelijke rol leert te vervullen in de samenleving van nu en morgen. (zie ons schoolplan).

De competenties die daarvoor nodig zijn, komen overeen met de competenties van het sociaal leren en de 21^e century skills.

De dynamiek van deze tijd vraagt aan ons om de voorbereide omgeving zo in te richten dat de kinderen de kans krijgen om zich deze competenties eigen te maken. Om dit waar te maken, wordt er een creatieve, open en onderzoekende houding van de leerkrachten verwacht. Maria Montessori ging zelf experimenteel aan de slag: kijken wat werkt en wat niet . Altijd opzoek naar nieuwe inhoud, nieuwe technieken en een nieuwe sociaal –culturele inbedding van het onderwijs.

1.5 Volgsysteem

Op onze school maken we voor de groepen 3 t/m 8 gebruik van De Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie. Het SCOL-pakket bestaat uit een softwareprogramma, ondersteund door een gebruikershandleiding en een inhoudelijke handleiding. Met de SCOL-scores brengen we de sociale competentie van onze leerlingen systematisch in kaart. Ook de leerlingen van groep 6,7 en 8 vullen de vragenlijsten in. Met de uitkomsten van de SCOL-scores kunnen we ons onderwijs inhoudelijk verder aanpassen aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De scores worden op bouwniveau geanalyseerd en besproken. Naar aanleiding hiervan worden er interventies gedaan of interventies worden aangepast. Bij de peuters en de kleuters wordt gebruik gemaakt van de observatie lijst "Kijk". "Kijk" is een praktisch hulpmiddel voor het observeren en registreren van de gehele ontwikkeling van het kind, waaronder de vijf ontwikkelingslijnen die ingaan op de sociaal emotionele ontwikkeling. Dit zijn: zelfbeeld, relatie met volwassenen (met name leerkrachten), relatie met andere kinderen, spelontwikkeling, taakgerichtheid en zelfstandigheid. Ook hier geldt dat de waarneming het startpunt is voor verder handelen en eventuele interventies.

1.6 Ambitie

- Doorgaande lijn voor sociaal emotionele ontwikkeling waarborgen.
- Het voorleven door allen bij de school betrokkenen.
- Ouders betrekken bij datgene wat er aangeboden wordt bij het sociaal emotioneel leren.
- Gegevens vanuit de SCOL onderdeel uit laten maken van intervisie binnen de bouw.

2. Schoolafspraken in het algemeen

2.1 Leefregels

Als basis voor een fijn schoolklimaat gelden binnen onze school schoolafspraken die voor alle aan school gerelateerde personen gelden. Deze afspraken zijn in de groepen en in de gang duidelijk zichtbaar en worden door iedereen nagestreefd. Dit betekent dat alle personen die zich binnen de school bevinden, de verantwoordelijkheid hebben om zich te houden aan deze afspraken of elkaar te wijzen op deze afspraken.

- We zijn vriendelijk en aardig voor elkaar.
- We zorgen ervoor dat iedereen op de Trinoom zich fijn en veilig voelt.
- We zorgen goed voor de spullen van onszelf en die van de school.
- We zorgen dat het binnen in de school rustig is.

2.2 Concrete afspraken in alle bouwen

Gekoppeld aan de lessen van de Kanjertraining, gelden op school de volgende afspraken voor de verschillende bouwen.

Afspraken onderbouw:

- We schelden niemand uit.
- Iedereen mag meedoen. Soms met tweetjes en dat moet kunnen. Er zijn voldoende kinderen om mee te spelen.
- We zijn allemaal verschillend en dat is goed.
- We komen niet aan elkaars spullen zonder het te vragen.
- We luisteren naar elkaar en laten elkaar uitpraten.
- We maken elkaar niet bang en gaan niet dreigen.

- We doen dit zo op school maar ook daar buiten.

Gaat er toch iets mis dan is:

Regel 1: We zeggen “Stop, houd op!”

Regel 2: Als “Stop, houd op” niet helpt: dan gaan we naar de juf, meester of naar de volwassene op het plein.

Dat is geen klikken!

Afspraken midden- en bovenbouw:

- Neem elkaar zoals je bent.
- Laat iedereen erbij horen en meedoen. Tenzij er met de leerkracht een andere afspraak is gemaakt.
- Maak zo weinig mogelijk ruzie. Hoe doen we dit? De ander altijd vragen hoe hij/zij zich voelt. Lukt dit niet: zoek dan de hulp van een volwassene. Het belangrijkste is: eerst afkoelen! Dan pas praten.
- Maak elkaar niet bang en ga niet dreigen.
- Luister naar elkaar/laat elkaar uitpraten.
- Blijf van elkaars spullen af.
- Lach alleen met elkaar en niet om elkaar. Als je het van iemand hoort, spreek elkaar daarop aan.
- Noem iemand bij de echte naam en niet bij een naam die je zelf verzint. Als het wel gebeurt zeg het dan tegen de leerkracht.
- We geven elkaar opstekers en geen afbrekers.
- Pas deze regels toe op school maar ook daar buiten.

Gaat er toch iets mis dan is:

Regel 1: We zeggen “Houd op!”

Regel 2: Als “Stop, houd op” niet helpt: dan gaan we naar de juf, meester of naar de volwassene op het plein.

Dat is geen klikken!

2.3 Ambitie

- Voorleefregels zichtbaar in de school.
- Overige ambities zijn omschreven in het school(jaar)plan 2016-2020

3. Plagen en pesten

3.1 Plagen

Als je geplaagd wordt, kun je altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen door. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal één tegen één en is makkelijk te stoppen. Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden.

3.2 Pesten

Pesten gebeurt telkens weer, er zit een patroon in en is voortdurend gericht op het zelfde kind(eren). Er is sprake van machtsongelijkheid tussen twee of meerdere kinderen. Het kind is niet opgewassen tegen het kind dat pest. Het kind dat pest kwetst en doet een ander pijn. Dit is niet eenmalig maar structureel. Bij pesten is het kind dat pest sterker. Het pesten is moeilijk te stoppen. Het pesten gebeurt vaker (soms weken). Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom vaak leuk en grappig.

Pestgedrag is veelal niet direct waarneembaar. Het gebeurt zodanig dat volwassenen het vaak niet merken. Pesten zorgt voor veel verdriet en een gevoel van onveiligheid. Kinderen die pesten hebben meestal niet door wat hun gedrag veroorzaakt. Klasgenoten, sportgenoten lachen er toch om? Een kind dat pest kan zich daardoor ook groter en belangrijker voelen. Toch zit er achter ieder kind dat pest ook een kind dat in basis niet gemeen of kwetsend wil zijn.

Voorbeeldgedragingen van pestgedrag:

- Structureel buitengesloten worden tijdens spelactiviteiten
- Er wordt stelselmatig niet naar het kind geluisterd
- Het kind wordt structureel uitgescholden
- Niemand wil samenwerken met het kind of naast hem/haar zitten (negeren)
- Het kind wordt uitgelachen of er wordt over geroddeld
- Het kind wordt gediscrimineerd
- Spullen worden kapot gemaakt of weggepakt
- Het kind wordt na school opgewacht/ gepakt
- Het kind wordt geschopt en geslagen
- Het kind wordt gedwongen aan spel mee te doen waar je niet aan mee wilt doen
- Het kind wordt gedomineerd door de ander: ik speel nooit meer met je als met .....speelt (structureel).
- Online pesten: via whats app (foto's rondsturen, berichtengroep aanmaken), instagram, twitter, facebook, via games, via chats.

4. Aanpak bij pestgedrag

4.1 Preventie

In hoofdstuk 1 onder het kopje 1.2 kennisoverdracht, is aandacht besteed aan de Kanjer methode. De Kanjer methode is als interventie opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut. De Kanjer methode is door een onafhankelijke erkenningscommissie beoordeeld. De Kanjer methode is beoordeeld als effectief volgens sterke aanwijzingen en vormt voor montessorischool de Trinoom dan ook, samen met de sociaal rijke montessori omgeving, het kader om het veilige schoolklimaat vorm en inhoud te geven en daarmee pesten zoveel als mogelijk te voorkomen.

Gekoppeld aan de in hoofdstuk 1 geformuleerde doelen en werkwijzen, ondernemen we de volgende concrete acties om pesten te voorkomen:

a. Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is het afspreken van regels/omgangsvormen. Zoals in hoofdstuk 2 en 3 aangegeven besteden we hieraan in het begin van elk schooljaar veel aandacht. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep en aanpak van conflicten komen gedurende het gehele schooljaar aan de orde. De lessen vanuit de Kanjermethode zijn hierin belangrijk.

b. Aandacht van de leerkrachten voor veiligheid in de groepen:

- Onze leerkrachten besteden veel aandacht aan een ontspannen en gestructureerde sfeer in de groep waarin iedereen kan zijn wie hij is.
- De leerkrachten zijn goed geïnformeerd over het signaleren van pestgedrag.
- De leerkrachten zijn op de hoogte van de aanpak wanneer pestgedrag wordt gesignaleerd en in staat hiernaar te handelen.
- Twee keer per jaar worden de vragenlijsten van de SCOL door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 en door de kinderen van de groepen 6,7, en 8 ingevuld. De leerkrachten van groep 1 en 2 registreren twee keer per jaar in "Kijk". Ook deze gegevens worden geanalyseerd en besproken in de bouwvergadering.

c. Wij geven regelmatig informatie aan alle kinderen over oorzaken en gevolgen van pesten in het algemeen. Dit gebeurt middels groeps gesprekken, een toneelstukje in de groep, voorlezen etc. Het programma de Kanjer methode biedt tal van mogelijkheden.

d. Wij bespreken onze aanpak en regels met de kinderen hoe om te gaan met pesten wanneer het wordt ervaren of waargenomen:

- Als er in de klas gepest wordt, heeft een ieder het recht en de plicht de leerkracht hiervan op de hoogte te stellen. Dit noemen wij geen klikken.
- Deze regels gelden niet alleen in de klas, maar ook in de gangen, op het schoolplein, op weg van en naar school.
- We streven ernaar dat alle leden van onze leer/leefgemeenschap en ook alle gasten binnen de school zich gedragen conform de schoolafspraken.

4.2 Aanpak bij pestgedrag

Wanneer pestgedrag wordt gesignaleerd, hanteert de Trinoom een aanpak waarbij het gepeste kind, het kind dat pest, ouders en de groep een plaats innemen. Uitgangspunt voor de aanpak is dat de Trinoom een school wil zijn waar alle kinderen zich in een voor hen veilige omgeving, moeten kunnen ontwikkelen.

De groepsleerkracht is samen met de intern begeleider verantwoordelijk voor de juiste aanpak. De intern begeleider ziet toe en ondersteunt bij het doorlopen van de juiste stappen. Het nemen van eventuele disciplinaire maatregelen, is een verantwoordelijkheid van de directie. (zie ook protocol schorsen en verwijderen).

Wanneer blijkt dat een kind of kinderen gepest worden in school, op het schoolplein of buiten de school hanteren wij de volgende regels:

1. **Het stoppen van pestgedrag** wordt in eerste instantie opgepakt door de leerkracht, waar gewenst ondersteund door de intern begeleider. Pesten wordt geregistreerd in het incidentenformulier.
2. **Wij nemen de melding over pesten serieus.**
  - Het pestgedrag wordt in kaart gebracht doormiddel van observatie .
  - Wanneer nodig verscherpen we de pleinwacht in de ochtend en middagpauze.
  - Wanneer nodig zetten we de mogelijkheid van beeldmateriaal in. Uiteraard binnen de kaders van de privacywetgeving en met toestemming van alle betrokkenen.
  - We registreren pestgedrag in onze incidentenregistratie.
  - We informeren het team, ambulant personeel en de TOM.
3. **Wij houden zo spoedig mogelijk hoor en wederhoor bij het gepeste kind en het kind dat pest.**
4. **Wij informeren en begeleiden ouders van het gepeste kind én het kind dat pest:**
  - Wij brengen ouders zo snel mogelijk op de hoogte van het pestgeval.
  - Wij vragen de medewerking en het vertrouwen van de ouders bij het bestrijden en voorkómen van het pesten.
  - Wij informeren de ouders over de aanpak ten aanzien van het gepeste kind en het kind dat pest.
  - We luisteren naar de zorgen van de ouders.
  - Wij brengen de ouders na enige tijd op de hoogte van de stand van zaken.
  - Wij bieden wanneer ouders en/of kind daar behoefte aan hebben externe ondersteuning aan (zorgteam) en adviseren hierbij.
5. **Wij begeleiden het gepeste kind. Hiervoor kunnen wij de volgende acties hanteren:**
  - Wij tonen begrip voor het kind, tonen medeleven en keuren het pesten af.
  - Wij luisteren naar het kind en zoeken samen naar oplossingen.
  - Wij vertellen de aanpak (voor zover mogelijk).
  - Wij bieden veiligheid door afspraken te maken en wijze van evalueren af te spreken. Evt. inzetten verscherpte controle .
  - Wij bieden het gepeste kind gedragsadviezen aan, hoe te handelen bij pesten.
  - We benadrukken de sterke kanten van het kind.
  - Wij evalueren met het gepeste kind na een korte periode, vervolgens na een langere periode.
6. **Wij begeleiden het kind dat pest. Hiervoor kunnen wij de volgende acties hanteren:**
  - Wij geven noodzakelijk pedagogisch verantwoorde maatregelen en een duidelijk begrenzing van ongewenst gedrag. Consequenties worden helder aangegeven. De boodschap is: pesten kan en mag niet!
  - Wij analyseren de oorzaak van het pestgedrag met het kind dat pest.
  - Wij willen het empathisch (invoelend) vermogen van het kind dat pest vergroten door begrip/laten inzien wat het effect van het gedrag is op het gepeste kind.

- We laten (in)zien wat de positieve kanten van het gepeste kind zijn en bespreken positieve manieren om relaties aan te gaan en te onderhouden.
- We maken samen afspraken over welk gedrag het kind wil aanpakken en we bespreken partners/maatjes die gaan helpen om zich aan de regels en afspraken te houden. (Kid Skills)
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt die frequent worden gecontroleerd. Hierbij vragen wij aan het gepeste kind en het kind dat pest naar de stand van zaken.
- We evalueren met het kind dat pest na een korte periode, daarna een langere periode.

7. Tot slot bespreken wij het pesten met de rest van de groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep en de rol van de groep.
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en bespreken dat meedoen met het kind dat pest het probleem meestal verergert.
- We laten (in)zien wat het effect van het pesten is voor het gepeste kind.
- Afspraken en regels worden opnieuw uitgelegd en besproken. Wij spreken verwachtingen uit ten aanzien van het groepsgedrag bij pesten en maken heldere afspraken over omgaan met elkaar (waar staat de groep voor, wat willen ze en bespreken rolverdeling).

8. Schorsen en verwijderen.

- Mocht deze aanpak geen resultaat hebben, dan treedt het protocol schorsen en verwijderen in werking.

4.3 Periodieke procesevaluatie aanpak

Zoals aangegeven vormt de rijke sociale montessori omgeving, het sociaal emotioneel leren en de Kanjertraining het kader voor het veilige schoolklimaat op de Trinoom. Het voorkomen van pesten maakt hiervan onderdeel uit. Voor montessorischool de Trinoom is er dan ook geen aanleiding om een andere anti-pest interventie te implementeren. Mocht hiertoe in de toekomst aanleiding zijn dan zal de Trinoom zich oriënteren op de erkende anti-pest interventies die opgenomen zijn in de databank van het Nederlands Jeugdinstituut.

Een veilig schoolklimaat heeft voortdurend de aandacht van het team en de MR. Tweemaal per jaar zal tijdens de MR vergaderingen het schoolklimaat in het algemeen en de aanpak rondom pesten in het bijzonder besproken worden. De MR krijgt hiertoe vanuit de directie een terugkoppeling over het aantal ingevulde incidentenregistratieformulieren, de aard van de incidenten en het proces van aanpak/afhandeling. De MR richt de evaluatie op het proces van de geformuleerde aanpak. Op basis van de bevindingen wordt bekeken of de aanpak verscherpt of aangepast moet worden.

5. Aanpak digitaal pesten

Door de digitale mogelijkheden zijn de communicatiemiddelen middels sociale- media uitgebreid. Helaas worden deze middelen niet door iedereen op de goede wijze gebruikt. Kinderen die anderen via de sociale media vervelend benaderen, doen dit meestal vanuit hun eigen huis. De ontvanger ontvangt dit bericht ook thuis. Echter school is een samenkomst van kinderen en op deze wijze raken wij als school hierbij betrokken. Dit kan zorgen voor onrust in de groep en werkt niet sfeer bevorderend.

In principe vindt eenzelfde aanpak plaats als beschreven in hoofdstuk 4. Omdat digitaal pesten meestal niet op school gebeurt, is hieronder onze manier van handelen beknopt beschreven:

- Digitaal pesten dient altijd op school gemeld te worden bij leerkracht of vertrouwenspersoon.
- Wij gaan op onderzoek uit wie de dader van het pesten is.
- De ouders van het gepeste kind alsook de ouders van het kind dat pest worden door school op de hoogte gebracht van het digitaal pesten.
- Met het kind dat pest en diens ouders worden afspraken gemaakt zodat het digitaal pesten meteen stopt. In dit gesprek wordt ook de eventueel te hanteren sanctie besproken.
- In de klas wordt aandacht besteed aan digitaal pesten.
- De leerkracht houdt voortdurend contact met de betrokken ouders zodat het pestgedrag niet meer voorkomt.

Bijlagen:

Informatie voor kinderen
Incidenten formulier
Protocol schorsen en verwijderen

Bijlage 1 : Informatie voor kinderen

Wist je dat...

... in Nederland 330.000 kinderen iedere week worden gepest!

... 27% van alle kinderen op de basisschool zegt dat ze wel eens gepest worden. Dat zijn 6 tot 8 kinderen in elke klas!!

... 4% van alle kinderen op de basisschool zelfs meerdere malen per week worden gepest. Dat is in elke klas wel één kind!

Meestal zijn er bij pesten **drie partijen**, namelijk:

De pesters/ de pestkop: Dit zijn vaak leerlingen die hun boosheid en woede af moeten reageren en niets anders weten te bedenken dan pesten.

De zondebok(ken), het slachtoffer(s): Dit zijn kinderen die gepest worden.

De meelopers: Dit zijn kinderen die niets durven te zeggen omdat ze bang zijn zelf het slachtoffer te worden. Deze zogenaamde partij is niet neutraal, want zij kiezen ervoor niets te doen om het pesten te stoppen. Je zou ze zelfs ook pesters kunnen noemen!

Wat is pesten?

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen (psychisch geweld). Je bent bang, wordt uitgescholden of buitengesloten. Maar ook de dreiging dat je geslagen kan worden, kan iemand angstig en onzeker maken.

Psychisch geweld kan soms zelfs erger zijn dan lichamelijk geweld. Bedreigingen, beledigen of doodzwijgen, het kan iemand wanhopig en gefrustreerd maken. Je wordt onzeker, hebt minder vertrouwen in jezelf en het wordt ook moeilijker om anderen te vertrouwen. Dit nare gevoel werkt vaak nog lang door, ook als het pesten al gestopt is. In het ergste geval ziet een slachtoffer zelfs de leuke dingen in het leven niet meer!

Een buitenstaander kan niet altijd aan iemand zien dat hij/zij uitgescholden of buitengesloten wordt. Sommige gepeste kinderen willen dit aan niemand vertellen. Maar als anderen dit niet weten, kunnen ze je niet helpen om het pesten te stoppen. Daarom is het zo belangrijk dat je er toch altijd met iemand over praat. Iemand die je vertrouwt. Dit kan je vader of moeder zijn, je opa of oma, juf of meester. Of misschien vertel je het liever aan een vriend(innetje). Je kunt natuurlijk ook de kindertelefoon bellen.

Vergeet nooit: er is altijd iemand die je kan en wil helpen! Als je niets doet, gaat het pesten door. Dus laat je zelf horen .

Ook kan je groep iets doen tegen pesten:

- Meld je klas aan bij Kids tegen Geweld.
- Praat met elkaar over pesten.
- Lees met elkaar boeken over pesten en praat over wat pesten met iemand doet.
- Accepteer dat iedereen anders is en hierdoor uniek is.
- Luister naar de ander en stop wanneer dit gezegd wordt.
- Probeer jezelf te verplaatsen in de ander die gepest wordt.
- Je bent **stoerder** als je NEE zegt en niet meedoet met pesten.
- Spreek elkaar aan als je iemand hoort schelden, praten over iemand of ziet slaan.
- Help elkaar om op een leuke manier met elkaar om te gaan.
- Lach met elkaar en niet om elkaar.
- Geef elkaar een compliment als jij vindt dat iemand iets goeds doet.
- Help de ander door naast hem of haar te gaan zitten of te spelen als je ziet dat iemand alleen is.

Als er iets is vertel het altijd aan de juf of meester en je ouders.

Bijlage 2: Incidenten formulier

Omschrijving incident	Gevolg voor betrokkenen	Actie school	Evaluatie
<p>Omschrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Datum en groep. - Wie zijn er bij het incident betrokken? - Wat ging er vooraf aan het incident? - Waar speelde het incident zich af? - Hoe zijn de gedragingen van alle betrokkenen? (slachtoffer – dader omschrijving) 	<p>Omschrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke gevolgen heeft het incident voor de verschillende partijen? - Welke gevolgen zijn er voor de omgeving? 	<p>Omschrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie zijn geïnformeerd en op welke wijze is dit gebeurd? - Welke interventies (aanpak , middelen, organisatie) zet de school in? - Blijvende veranderingen in aanpak – middelen – organisatie tussentijds opnemen in groepsoverzicht/ Groepsplan/OPP 	<p>Omschrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> -

Stappenplan voor leerlingen die structureel ongewenst gedrag vertonen in de school

Dit stappenplan treed in werking voor leerlingen die ongewenst gedrag vertonen, zoals: niet luisteren naar leerkrachten en/of andere personeelsleden, brutaal gedrag naar medeleerlingen, leerkracht en/of personeelsleden, verbaal en/of fysiek geweld, spullen van de school en/of medeleerlingen kapot maken, ongewenst het schoolterrein verlaten, etc.

Stappenplan:

Stap	Oorzaak	Gevolg
1.	Kind vertoont ongewenst gedrag	Gesprek leerling-leerkracht, benoeming ongewenst en gewenst gedrag.
2.	Herhaling van ongewenst gedrag	Gesprek leerling-leerkracht, benoeming ongewenst en gewenst gedrag. Gesprek ouder(s)/verzorger(s)-leerkracht: benoeming gedragingen leerling (+datum gedragingen), benoemen gevolgen, benoemen stappenplan, in overleg zoeken naar oplossing.
3.	Wederom herhaling ongewenst gedrag	Plaatsing leerling buiten de groep voor de rest van het dagdeel. Gesprek leerling-leerkracht, benoeming ongewenst en gewenst gedrag. Gesprek ouder(s)/verzorger(s)-leerkracht: benoeming gedragingen leerling (+datum gedragingen), benoemen gevolgen, benoemen stappenplan, in overleg zoeken naar oplossing.
4.	Wederom herhaling ongewenst gedrag	Plaatsing leerling buiten de groep voor de rest van het dagdeel. Gesprek leerling-leerkracht-intern begeleider, benoeming ongewenst en gewenst gedrag . Gesprek ouder(s)/verzorger(s)-leerkracht - intern begeleider: benoeming gedragingen leerling (+datum gedragingen), benoemen gevolgen, benoemen stappenplan, in overleg zoeken naar oplossing.
5.	Herhaling van ongewenst gedrag en 3x plaatsing buiten de groep	Plaatsing leerling voor de rest van de dag bij de directie. Gesprek leerling-directeur. Gesprek ouder(s)/verzorger(s)-leerkracht- directeur-intern begeleider: benoeming gedragingen leerling (+datum gedragingen), benoemen gevolgen, benoemen stappenplan, in overleg zoeken naar oplossing.
6.	Herhaling ongewenst gedrag of een ernstige overtreding van de gedragsregels zoals omschreven in de	Procedure tot time-out conform artikel 7 van de regeling toelating, schorsing en verwijdering .... 2014 van SALTO.

	schoolgids.	Ouder(s)/verzorger(s) worden direct telefonisch ingelicht en verzocht de leerling op te halen. Ouder(s)/verzorger(s) worden schriftelijk geïnformeerd (c.c. CvB, onderwijsinspectie, leerplichtambtenaar) en uitgenodigd voor gesprek met directeur. Hiervan wordt een gespreksverslag opgesteld en vervolgens getekend door ouder(s)/verzorger(s).
7.	Herhaling ongewenst gedrag na stap 6 of gedraging waardoor de veiligheid van de leerling zelf, medeleerling(en) en of personeelsleden van de school niet langer gehandhaafd kan worden.	Procedure tot schorsing conform artikel 8 van de regeling toelating, schorsing en verwijdering .... 2014 van SALTO. Schorsing van de leerling voor maximaal 1 week. Ouder(s)/verzorger(s) worden direct telefonisch ingelicht en verzocht de leerling op te halen. Ouder(s)/verzorger(s) worden schriftelijk geïnformeerd (c.c. CvB, onderwijsinspectie, leerplichtambtenaar), uitgenodigd voor gesprek met directeur, getroffen voorzieningen voor leerling om onderwijs te blijven volgen worden toegelicht. Hiervan wordt gespreksverslag opgesteld en vervolgens getekend door ouder(s)/verzorger(s).
8.	Herhaling ongewenst gedrag na stap 7	Procedure tot verwijdering conform artikel 9 van de regeling toelating, schorsing en verwijdering .... 2014 van SALTO. Ouder(s)/verzorger(s) worden direct telefonisch ingelicht en verzocht de leerling op te halen. Ouder(s)/verzorger(s) worden schriftelijk geïnformeerd (c.c. CvB, onderwijsinspectie, leerplichtambtenaar), uitgenodigd voor gesprek met directeur, getroffen voorzieningen voor leerling om onderwijs te blijven volgen worden toegelicht. Hiervan wordt gespreksverslag opgesteld en vervolgens getekend door ouder(s)/verzorger(s).

De stappen vervallen als de leerling na datum van de vertoning van ongewenst gedrag gedurende drie maanden gewenst gedrag heeft vertoond. In dat geval wordt bij volgend ongewenst gedrag weer bij stap 1 begonnen.